

Synundersökning av elever i 6:e klass

Av dr Bengt Dalén och dr Sven Törnqvist, Norrköping

Synundersökning av skolelever sker som regel i samband med klassundersökningarna och göres då av skolsköterskan. I Norrköping har före grundskolans införande klassundersökningar i den obligatoriska skolan ägt rum i 1:a, 4:e och 7:e klass.

Då man kunde förmoda, att uppehållet mellan de rutinmässiga undersökningarna i 4:e och 7:e klass var för långt, påbörjades läsåret 1962—63 en ytterligare undersökning omfattande 6:e klass. Bakgrunden till att undersökningen gjordes var sålunda att man räknade med att den allt tidigare inträdande puberteten och den därmed ökade längdtillväxten påverkade ögonstatus. Sambandet mellan ökande kroppslängd under puberteten och de då ofta uppträdande myopierna utgjorde en anledning att undersöka synskärpan i yngre ålder än hos eleverna i 7:e klass.

Vi förmodar att andra ögonläkare och skolläkare med oss delar den erfarenheten att myopierna nu ofta upptäcks genom att dessa barn vill flytta allt närmare TV-apparaten för att kunna läsa texterna i bildrutan. Man förvånar sig dock över med vilket jämnmod en ganska avsevärd ned-sättning av synskärpan i samband med en långsamt progredierande myopi ej så sällan fördrages.

Synprovningen av eleverna i 6:e klass gjordes av skolsköterskorna. I samarbete med överläkaren vid Norrköpings lasarets ögonklinik, dr Torsten Carle, uppgjordes ett särskilt PM angående dessa undersökningar för att få så stor enhetlighet som möjligt vid bedömningen. Ur detta PM citeras: "Synprovningen göres på motsvarande sätt som vid klassundersökningarna. Varje öga undersökes för sig. Därvid skall eleven kunna läsa nedersta raden på bokstavstavlan utan att kisa. Avståndet

till tavlan skall vara 5 meter. För att undvika kising, som kan kompensera en lätt närsynthet, är det viktigt att eleven ej blundar med det öga, som ej undersökes, utan detta skall täckas med ogeromskinlig skiva eller de vanliga vändbara bågarna. Enstaka felläsning, t. ex. förväxling av A och R, kan tillåtas. Vid enstaka fel på nedersta raden går man upp till näst nedersta raden motsvarande synskärpa 0,9. Denna rad måste läsas helt felfritt för att man i så fall skall kunna sätta synskärpan till 1. Elever med korrektionsglas bör undersökas såväl utan som med glas."

Elever, som ej uppnådde synskärpa 1 på det ena eller båda ögonen, remitterades till ögonläkare. Undersökningarna gjordes läsåren 1962—63 och 1963—64 under tiden januari—mars.

Läsåret 1962—63 undersöktes 1.303 av samtliga 1.305 elever i 6:e klass. 108 elever remitterades till ögonläkare och 96 remisser återkom till skolan efter ögonläkarens undersökning. För dessa 96 elever hade ögonläkaren föreslagit att ingen åtgärd behövde vidtagas beträffande 50 stycken. För de övriga 46 hade följande föreslagits: 17 elever hade tidigare haft korrektionsglas och fick nu nya glas utskrivna. Av dessa 17 var 7 flickor och 10 pojkar. 27 elever hade ej haft korrektionsglas och erhöll nu korrektion. Av dessa var 15 flickor och 12 pojkar. Utöver dessa elever upptäcktes två flickor med ensidig myopi, vilka visserligen ej ordinerades korrektionsglas, men som dock för den fortsatta kontrollen hade nytta av undersökningen.

Läsåret 1963—64 undersöktes 1.209 av samtliga 1.212 elever i 6:e klass. 127 elever remitterades till ögonläkare. 102 remisser återkom till skolan efter ögonläkarens undersökning. För dessa

102 elever hade ögonläkaren föreslagit att ingen åtgärd behövde vidtagas beträffande 63 stycken. För de övriga 39 hade följande föreslagits: 17 elever hade tidigare haft korrektionsglas och fick nu nya glas utskrivna. Av dessa 17 var 11 flickor och 6 pojkar. 22 elever hade ej haft korrektionsglas och erhöll nu korrektion. Av dessa var 12 flickor och 10 pojkar.

Undersökningen har sålunda visat att i 6:e klass hade 46 respektive 39 elever viss nytta av åtgärden med en extra synprovning för upptäckt av deras synnedsättning. Antalet motsvarar 3,5 % respek-

tive 3,2 % av samtliga barn i 6:e klass av den obligatoriska skolan i Norrköping läsåren 1962—63 och 1963—64. Även om en del av dessa kanske i alla fall genom eget initiativ hade sökt ögonläkare har vi ansett att den extra synprovningen är värdefull. Vi fortsätter sålunda i Norrköping med att rutinmässigt undersöka synskärpan på elever såväl i 6:e som i 7:e klass. Med hänsyn till puberteten är det sannolikt riktigt att ha en viss koncentration av synprovningar hos ungdomar i 13—14 års ålder.

Ny upplaga

MEDICINALFÖRFATTNINGAR

Åttonde omarbetade upplagan

utgiven av f. d. överdirektör Erik Björkquist och överdirektör Håkan Rahm, Kungl. Medicinalstyrelsen.

1.376 sid., innehållsförteckning I—XXVII., Alfabetiskt sakregister., Inbunden i biblioteksband Kr. 183:— + oms.

Den snabba och intensiva utvecklingen inom hälso- och sjukvården under de senaste åren har icke kunnat undgå att sätta djupa spår på det medicinska författningsområdet. Sedan föregående upplaga (1959) utkom, har nya författningar av grundläggande natur tillkommit. En genomgripande omarbetning har därför varit nödvändig. Den nya upplagan är à-jourförd med de författningar som tillkommit fram till den 31/12 1965.

AB NORDISKA BOKHANDELNS FÖRLAG